



Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Valtioneuvoston kanslia

Lausunto
18.3.2026

1/2
VN/31483/2025-TEM-8

Saamelaisten totuus- ja sovintokomission ehdotus perustaa saamelainen elinkeino- ja ilmastorahasto saamelaiskäräjien yhteyteen

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO

Saamelaisten totuus- ja sovintokomissio luovutti loppuraporttinsa 4.12.2025 komission asettajatahoille valtioneuvostolle, saamelaiskäräjille ja kolttien kyläkokoukselle. Loppuraportti sisältää 68 ehdotusta toimenpiteiksi, jotka perustuvat saamelaisten kuulemisiin ja komission tilaamiin erillisselvityksiin. Valtioneuvosto asetti marraskuussa 2025 parlamentaarisen työryhmän arvioimaan komission loppuraportin suosituksia ja valmistelemaan yhteistä, parlamentaarista näkemystä jatkotoimista. Työryhmän tehtävänä on linjata, miten komission suositukset otetaan huomioon päätöksenteossa ja miten niiden toimeenpanoa voidaan edistää.

Työ- ja elinkeinoministeriöltä on pyydetty lausuntoa sen hallinnonalalla olevista mahdollisuuksista rahoittaa saamelaisten elinkeinoja ja ilmastomuutokseen sopeutumista. Sen osalta ministeriö toteaa, että kansallista kehittämisrahoitusta (ns. AKKE-rahoitus) ei tällä hetkellä ole käytettävissä. Myöskään Pohjoisen Suomen ohjelmassa elinkeino- ja ilmastorahastolle ei toistaiseksi ole varattu rahoitusta.

Toisaalta parhaillaan käynnissä olevan ”Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027” - EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelman erityistavoitteessa 2.2 ”Ilmastomuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen” kiinnitetään huomiota juuri ilmastomuutokseen sopeutumiseen alue- ja paikallistasolla kehittämällä mm. toimijoiden tietoisuutta ja valmiuksia ilmastoriskien hallitsemiseksi ja ilmastokestävyyden parantamiseksi. [Ohjelma-asiakirjassa](#) (s. 65) todetaan tuettavan ”elinkeinojen sopeutumista ilmastomuutokseen, ml. luontomatkailu ja muu ekosysteemipalveluihin perustuva liiketoiminta sekä perinteiset ja saamelaiselinkeinot”. Erityistavoitteen julkista rahoitusta (EU+kansallinen) on koko maassa vielä (3/2026) käyttämättä 16,3 milj. euroa. Lapissa vuoden 2026 myöntövaltuuksien osuus tässä erityistavoitteessa on rahoitussuunnitelman mukaan n. 527 000 euroa.

Kaiken kaikkiaan Lapissa on toistaiseksi kohdistettu julkista rahoitusta n. 6,5 milj. euroa erityistavoitteen 2.2 hankkeisiin, joista esimerkkinä kehittämishankkeet porotilojen sopeutumisesta ilmastomuutokseen rehuja ja ruokintaa kehittämällä ([A81940](#), [A81549](#)). Teemaan liittyviä hankkeita voidaan rahoittaa myös ohjelman muissa erityistavoitteissa, esim. 1.3:ssa

"Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen", ja 1.1:ssä "Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen", josta on mm. rahoitettu poroteurastamotoiminnan kehittämistä uuden teknologian avulla ([A80671](#)).

Myös oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) rahoitusta voidaan hyödyntää soveltuvien osien.

Tulevan ohjelmakauden 2028-2034 kansallisen ja alueellisen kumppanuussuunnitelman (NRPP) valmistelu on käynnistymässä. Suunnitelmaan on mahdollista sisällyttää alueellisia lukuja ja toimenpidekokonaisuuksia, joiden yhtenä teemana voi olla myös esim. elinkeinojen ja ilmastotoimien yhteensovittaminen.

Osastopäällikkö Tiina Korhonen

Erityisasiantuntija Harri Ahlgren

JAKELU

Saamelaisten totuus- ja sovintokomission suosituksia arvioiva parlamentaarinen työryhmä

VN/31483/2025-TEM-8

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: